

3. En tot cas, serà escoltat el menor i el seu representant legal.

4. En relació amb les sentències fermes que estigueren executant-se o pendents d'execució, el ministeri fiscal, després de demanar els informes corresponents, insstarà, si és procedent, al jutge de menors a revisar la sentència i, en este cas, l'informarà sobre els termes de la revisió. A continuació, el jutge de menors sentirà el menor sancionat i al seu lletrat en relació amb la revisió proposada pel ministeri fiscal. Una vegada practicada l'audiència, el jutge de menors revisarà la sentència aplicant la llei més favorable.

El jutge de menors també revisarà la sentència a instàncies del lletrat del menor, escoltat el ministeri fiscal.

5. El que ha previst l'apartat 2 de l'article 14 de la Llei Orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors, en la seua redacció donada per la present llei orgànica, no s'aplicarà als qui complisquen mesures imposades amb anterioritat a l'entrada en vigor de la present llei.

Disposició derogatòria única. *Clàusula derogatòria.*

Queden derogades totes les disposicions que, del mateix rang o d'un rang inferior, s'oposen al que estableix la present llei orgànica i, en particular, les disposicions addicionals primera i quarta de la Llei Orgànica 5/2000, de 12 de gener, reguladora de la responsabilitat penal dels menors.

Disposició final primera. *Modificació de la Llei d'Enjudiciament Criminal.*

Es modifiquen els articles 433, 448, 707 i 731 bis de la Llei d'Enjudiciament Criminal, en els següents termes:

U. Es modifica l'article 433, que tindrà la redacció següent:

«Al presentar-se a declarar, els testimonis entregaran al secretari la còpia de la cèdula de citació.

Els testimonis majors d'edat penal prestaran jurament o promesa de dir tot el que sàpien respecte al que els siga preguntat, i el jutge estarà obligat a informar-los, en un llenguatge clar i comprensible, de l'obligació que tenen de ser veraçs i de la possibilitat d'incórrer en un delictes de fals testimoni en causa criminal.

Tota declaració d'un menor podrà realitzar-se davant d'experts i sempre en presència del ministeri fiscal. Els qui exercisquen la pàtria potestat, tutela o guarda del menor podran estar presents, llevat que siguen imputats o el jutge, excepcionalment i de manera motivada, acorde el contrari. El jutge podrà acordar la gravació de la declaració.»

Dos. Se substitueix l'últim paràgraf de l'article 448, que tindrà la redacció següent:

«La declaració dels testimonis menors d'edat es durà a terme evitant la confrontació visual d'estos amb l'inculpat, i s'utilitzarà per a això qualsevol mitjà tècnic que faça possible la pràctica d'esta prova.»

Tres. Se substitueix l'últim paràgraf de l'article 707, que tindrà la redacció següent:

«La declaració dels testimonis menors d'edat es durà a terme evitant la confrontació visual d'estos amb l'inculpat, i s'utilitzarà per a això qualsevol mitjà tècnic que faça possible la pràctica d'esta prova.»

Quatre. Es modifica l'article 731 bis, que queda redactat com següent:

«El tribunal, d'ofici o a instàncies de part, per raons d'utilitat, seguretat o d'orde públic, així com en aquells supòsits en què la compareixença de qui haja d'intervindre en qualsevol tipus de procediment penal com a imputat, testimoni, pèrit, o en una altra condició resulte onerosa o perjudicial, i, especialment, quan es tracte d'un menor, podrà acordar que la seua actuació es realitze a través de videoconferència o un altre sistema semblant que permeta la comunicació bidireccional i simultània de la imatge i el so, d'acord amb el que disposa l'apartat 3 de l'article 229 de la Llei Orgànica del Poder Judicial.»

Disposició final segona. *Entrada en vigor.*

La present llei orgànica entrarà en vigor als dos mesos de la seua publicació en el «Boletín Oficial del Estado», a excepció de la seua disposició final primera, que ho farà l'endemà de la dita publicació.

Per tant,

Mane a tots els espanyols, particulars i autoritats, que complisquen esta llei orgànica i que la facen complir.

Madrid, 4 de desembre de 2006.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
JOSÉ LUIS RODRÍGUEZ ZAPATERO

21407 *LLEI 37/2006, de 7 de desembre, relativa a la inclusió en el Règim General de la Seguretat Social i a l'extensió de la protecció per desocupació a determinats càrrecs públics i sindicals.* («BOE» 293, de 8-12-2006.)

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegem i entenguen esta llei.

Sapieu: Que les Corts Generals han aprovat la llei següent i jo la sancione.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

L'article 205 del Text Refós de la Llei General de la Seguretat Social, aprovat per Reial Decret Legislatiu 1/1994, de 20 de juny, que determina les persones que estan protegides davant de la contingència de desocupació, no inclou entre estes els qui exercixen càrrecs públics, electes o per designació, i això a pesar que els dits càrrecs públics hagen sigut inclosos legalment, de manera expressa, en l'àmbit d'aplicació del Règim General de la Seguretat Social i no s'haja previst en la corresponent norma l'exclusió de la protecció de cap de les contingències a què arriba l'acció protectora de l'indicat règim de la Seguretat Social.

Ens estem referint, en concret, d'una part als càrrecs electes de les corporacions locals que exercixen la seua funció amb dedicació exclusiva o parcial i que perceben una retribució, i que van ser inclosos, de la manera indicada, en l'àmbit d'aplicació del Règim General de la Seguretat Social en virtut del que disposa el número 1 de l'article 75 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les Bases de Règim Local, inclusió que posteriorment ha sigut recollida en l'apartat j) del número 2 de l'article 97

del Text Refós de la Llei General de la Seguretat Social, tot i que no ha sigut encara actualitzada a les modificacions posteriors de la mateixa Llei de Bases de Règim Local; i d'altra banda, als alts càrrecs de les Administracions Públiques que no siguin funcionaris, que van ser inclosos també en l'àmbit d'aplicació del Règim General de la Seguretat Social en virtut del que estableix el número 2 de la disposició addicional tercera de la Llei 30/1984, de 2 d'agost, de mesures per a la reforma de la Funció Pública, inclusió que també posteriorment va ser recollida en l'apartat h) del número 2 de l'article 97 del Text Refós de la Llei General de la Seguretat Social.

Així mateix, en l'indicat article del Text Refós de la Llei General de la Seguretat Social tampoc s'inclou entre les persones protegides de la contingència de desocupació els càrrecs sindicals representatius que exercixen funcions de direcció en el sindicat en règim de dedicació exclusiva o parcial i que perceben una retribució; en este cas, a més, no està prevista en cap norma legal la inclusió d'estes persones en l'àmbit d'aplicació del sistema de la Seguretat Social ni a l'efecte de protecció per desocupació ni de la resta de contingències protegides per la Seguretat Social.

II

L'exclusió dels càrrecs públics i sindicals a què es refereix el número anterior de la protecció per desocupació obeeix més a raons formals que materials.

En efecte, encara que els indicats càrrecs no poden ser considerats pròpiament treballadors per compte d'altri, és veritat, no obstant això, que la situació en què es troben estos quan perden el càrrec és bastant semblant a la situació en què es troba un treballador per compte d'altri quan perd el seu treball; en ambdós casos, la conseqüència immediata que es produïx és que es perd la retribució que comportava l'activitat que s'estava fent i es deixa de fer.

Per això, les raons que sistemàticament s'han esgrimit per a no reconèixer la protecció per desocupació als indicats càrrecs públics i sindicals és que estos no estaven inclosos expressament entre les persones a les quals legalment es reconeixia la protecció per desocupació i, així mateix, que la pèrdua dels dits càrrecs no estava prevista entre les situacions legals de desocupació que es recollien en la llei.

En esta línia, el Tribunal Constitucional indica, en la seua Sentència 44/2004, de 23 de març, referida al reconeixement de la protecció per desocupació dels esmentats càrrecs sindicals, que la inclusió o no d'estos en el sistema de protecció per desocupació, i consegüentment també en el sistema de la Seguretat Social, és simplement una opció del legislador, ja que no veu cap inconvenient perquè tal inclusió, per via legal o reglamentària, fent ús de l'habilitació que recull a este efecte l'article 97.2 del Text Refós de la Llei General de la Seguretat Social (per a la inclusió en l'àmbit d'aplicació del Règim General de la Seguretat Social) i en la Disposició Final Quinta, apartat 1, de l'esmentat text legal (per a la inclusió per Reial Decret en la protecció per desocupació), es puga produir; per contra, el Tribunal Constitucional, referint-se al supòsit dels càrrecs sindicals, considera que podria reputar-se com a desitjable que es produïra la inclusió dels dits càrrecs en l'àmbit d'aplicació del sistema de la Seguretat Social, i consegüentment també en el sistema de protecció per desocupació, perquè amb això s'evitarien possibles perjuís a la carrera d'assegurament dels qui accedisquen als dits càrrecs.

III

Consegüentment amb l'anterior, no pareix lògic que es continue privant els càrrecs públics i sindicals que

estem considerant de la protecció de la contingència per desocupació i molt menys, fins i tot, de la cobertura general del sistema de la Seguretat Social, ja que, com s'ha indicat, hi ha raons de justícia i equitat que justifiquen l'equiparació dels dits càrrecs a treballadors per compte d'altri.

Perquè bé, per a dur a terme la dita equiparació, així com la inclusió dels indicats càrrecs en l'àmbit subjectiu d'aplicació del sistema de protecció per desocupació, es considera adequat en este cas utilitzar la via de la llei. Amb esta es poden remoure els obstacles legals que impedeixen que als indicats càrrecs se'ls puga reconèixer la protecció per desocupació quan cessen en l'exercici d'estos.

Per a això, el que es fa, en un cas, el que afecta els càrrecs públics amb dedicació exclusiva, és simplement modificar els articles del Text Refós de la Llei General de la Seguretat Social que determinen, d'una part, les persones que estan protegides de la contingència de desocupació i, d'altra, les situacions que es consideren constitutives de la situació legal de desocupació i que són, per tant, susceptibles de protecció; amb estes modificacions es pretén que s'incloga els indicats càrrecs entre les persones protegides de la contingència de desocupació i la pèrdua involuntària del càrrec com una de les situacions legals de desocupació.

En canvi, en el cas dels càrrecs de sindicats constituïts a l'empara de Llei Orgànica 11/1985, de 2 d'agost, de Llibertat Sindical, a més de modificar en el sentit abans indicat els articles que delimiten l'àmbit d'aplicació del sistema de protecció per desocupació, també es modifica l'article que regula l'àmbit d'aplicació subjectiu del Règim General de la Seguretat Social, ja que és un pressupost necessari en este cas per al reconeixement de la protecció per desocupació. D'esta manera, queden protegits pel mencionat règim tant els que exercisquen el càrrec amb dedicació completa o «exclusiva» en els termes de la present Llei com amb dedicació parcial.

A més, en el cas dels membres de les corporacions locals, s'incorpora a la definició de l'àmbit d'aplicació de la Llei General de la Seguretat Social el que ja estava previst en la Llei de Bases de Règim Local, és a dir, s'inclou expressament en el Règim General els qui exercisquen eixos càrrecs tant amb dedicació exclusiva com parcial. Per a evitar qualsevol dubte, es menciona expressament, tant respecte a la seua inclusió en el Règim General de la Seguretat Social com en l'àmbit de la protecció per desocupació, junt amb els membres de les corporacions locals, els membres de les Juntas Generals dels Territoris Històrics Forals, Cabildos Insulars Canaris i Consells Insulars Balears que exercisquen els seus càrrecs amb dedicació exclusiva o parcial.

Quant a l'extensió de la protecció per desocupació, donades les peculiaritats dels subjectes afectats i de les institucions o organitzacions en què exercixen la seua labor, es protegeix tant la pèrdua absoluta, involuntària i definitiva del càrrec com, si és el cas, els supòsits en què, fins i tot mantenint el càrrec, es perda amb caràcter involuntari i definitiu la dedicació exclusiva o parcial a este.

Amb estes modificacions legals s'aconseguiria l'objectiu perseguit amb esta llei, que no és un altre que estendre la protecció de la contingència per desocupació a determinats càrrecs públics i sindicals.

Article primer. *Modificació del Text Refós de la Llei General de la Seguretat Social.*

U. Es modifica l'apartat 2 de l'article 97 del Text Refós de la Llei General de la Seguretat Social, aprovat per Reial Decret Legislatiu 1/1994, de 20 de juny, en els termes següents:

1r Es dóna una nova redacció a la lletra j) de l'apartat 2 de l'indicat article amb la redacció següent:

«j) Els membres de les corporacions locals i els membres de les Juntes Generals dels Territoris Històrics Forals, Cabildos Insulars Canaris i Consells Insulars Balears que exercisquen els seus càrrecs amb dedicació exclusiva o parcial, fora de perill del que preveuen els articles 74 i 75, de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, Reguladora de les Bases del Règim Local.»

2n S'afeg un nou paràgraf en l'indicat apartat 2, que apareixerà recollit en la lletra l), que diu literalment el següent:

«l) Els càrrecs representatius dels Sindicats constituïts a l'empara de la Llei Orgànica 11/1985, de 2 d'agost, de Llibertat Sindical que exercisquen funcions sindicals de direcció amb dedicació exclusiva o parcial i percebent una retribució.»

3r El supòsit que apareixia recollit en la lletra l) passarà a figurar amb el mateix tenor literal en la lletra m) que s'afeg.

Dos. S'afeg un nou apartat 4 a l'article 205 del Text Refós de la Llei General de la Seguretat Social, el tenor del qual serà el següent:

«4. També estaran compresos en la protecció per desocupació, en les condicions previstes en este Títol per als treballadors per compte d'altri, els membres de les corporacions locals i els membres de les Juntes Generals dels Territoris Històrics Forals, Cabildos Insulars Canaris i Consells Insulars Balears i els càrrecs representatius dels Sindicats constituïts a l'empara de la Llei Orgànica 11/1985, de 2 d'agost, de Llibertat Sindical, que exercisquen funcions sindicals de direcció, sempre que tots ells exercisquen els indicats càrrecs amb dedicació exclusiva o parcial i que perceben una retribució.

Així mateix, estaran compresos en la protecció per desocupació, en les condicions previstes en este Títol per als treballadors per compte d'altri, els alts càrrecs de les Administracions Públiques amb dedicació exclusiva, que perceben retribucions i que no siguen funcionaris públics. No s'aplicarà el que disposa este paràgraf als alts càrrecs de les Administracions Públiques que tinguen dret a percebre retribucions, indemnitzacions o qualsevol altre tipus de prestació compensatòria com a conseqüència del seu cessament.»

Tres. S'afeg un nou paràgraf 6 a l'apartat 1 de l'article 208 del Text Refós de la Llei General de la Seguretat Social, el tenor literal del qual serà el següent:

«6. En els supòsits previstos en l'apartat 4 de l'article 205, quan es produïska el cessament involuntari i amb caràcter definitiu en els corresponents càrrecs o quan, fins i tot mantenint el càrrec, es perda amb caràcter involuntari i definitiu la dedicació exclusiva o parcial.»

Quatre. S'afeg un nou paràgraf segon a la disposició adicional quaranta-dos del Text Refós de la Llei General de la Seguretat Social, el tenor literal del qual serà el següent:

«La situació legal de desocupació prevista en l'article 208.1.6 de la present Llei s'acreditarà per certificació de l'òrgan competent de la corporació local, Junta General del Territori Històric Foral, Cabildo Insular, Consell Insular o Administració Pública o Sindicat, junt amb una declaració del titular del càrrec cessat que no es troba en situació

d'excedència forçosa, ni en cap altra que li permeta el reingrés a un lloc de treball.»

Article segon. *Normes en matèria de cotització per la contingència de desocupació.*

U. Estaran obligats a cotitzar per la contingència de desocupació les persones incloses en l'article 205.4 del Text Refós de la Llei General de la Seguretat Social, així com les corporacions locals i les Juntes Generals dels Territoris Històrics Forals, Cabildos Insulars Canaris i Consells Insulars Balears, les Administracions Públiques i els Sindicats en què les dites persones exercisquen els seus càrrecs, als quals s'aplicaran les obligacions i drets establits per als treballadors i els empresaris respectivament.

Dos. El tipus de cotització per desocupació serà l'establert en cada moment amb caràcter general per a la contractació de duració determinada a temps complet o parcial.

Disposició adicional única. *Regulació de les cotitzacions socials dels membres de les corporacions locals amb dedicació exclusiva que van exercir amb anterioritat a la inclusió dels regidors en el sistema de la Seguretat Social.*

El Govern, en el termini màxim de sis mesos a partir de l'aprovació d'esta Llei, aprovarà les disposicions normatives que siguen necessàries a l'efecte de computar, per als membres de les corporacions locals amb dedicació exclusiva que van exercir el seu càrrec polític amb anterioritat a l'aprovació de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, Reguladora de les Bases de Règim Local, el temps que van estar exercint el seu càrrec i en el qual no els va ser permès cotitzar per la seua falta d'inclusió en el Sistema de la Seguretat Social, a fi que se'ls reconega el dret a la percepció de la pensió de jubilació denegada o a una quantia superior a la que tenen reconeguda.

En les disposicions esmentades s'establiran els mecanismes que asseguruen el manteniment de l'equilibri econòmicofinancer de la Seguretat Social, de manera que la millora de la pensió o el reconeixement d'esta, com a conseqüència de la consideració, com a cotitzats a la Seguretat Social, dels períodes previs a l'entrada en vigor de la Llei 7/1985, quede condicionada a l'ingrés en la Tresoreria General de la Seguretat Social del corresponent capital cost de pensió.

Disposició transitòria única. *Validesa de les cotitzacions efectuades.*

1. El que disposa esta Llei s'aplicarà a les situacions legals de desocupació que es produïsqen una vegada que esta haja entrat en vigor.

2. No obstant això, les cotitzacions per desocupació que puguen haver-se efectuat amb anterioritat a l'entrada en vigor de la present Llei produiran efectes i es computaran per al reconeixement, duració i quantia de les prestacions per desocupació que es reconeguen a les persones a què es referix esta Llei.

3. Seran vàlides totes les cotitzacions efectuades al Règim General pels càrrecs representatius dels Sindicats constituïts a l'empara de la Llei Orgànica 11/1985, de 2 d'agost, de Llibertat Sindical que exercisquen funcions sindicals de direcció amb dedicació exclusiva o parcial i que perceben una retribució, així com pels Sindicats respecte a les dites persones. També seran vàlides les prestacions que hagen pogut percebre o estiguen actualment percebent.

Disposició final primera. *Facultats d'aplicació i desenvolupament.*

S'autoritza el Govern per a dictar totes les disposicions que siguin necessàries per a l'aplicació i desplegament de la present Llei.

Disposició final segona. *Entrada en vigor.*

Sense perjudi del que disposa la disposició transitòria, la present Llei entrarà en vigor l'endemà de la publicació en el «Boletín Oficial del Estado».

Per tant,

Mane a tots els espanyols, particulars i autoritats, que complisquen esta llei i que la facen complir.

Madrid, 7 de desembre de 2006.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
JOSÉ LUIS RODRÍGUEZ ZAPATERO

21408 LLEI 38/2006, de 7 de desembre, reguladora de la gestió del deute extern. («BOE» 293, de 8-12-2006.)

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegin i entenguin esta llei.

Sapieu: Que les Corts Generals han aprovat la llei següent i jo la sancione.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

Les situacions d'endeutament insostenible suposen un llast a les possibilitats de desenvolupament de nombrosos països. Després de més de dos dècades de convivència amb esta realitat, pareix clar que no s'ha arribat a solucions efectives, a pesar que s'han proposat distintes iniciatives per a afrontar este problema, la qual cosa ha augmentat la magnitud de la situació, i ha fet inviablable en molts països, especialment aquells més pobres, qualsevol estratègia eficaç de desenvolupament.

Per esta raó, la demanda d'una eixida efectiva a l'endeutament dels dits països ha constituït el centre d'una de les més àmplies mobilitzacions de la societat civil dels últims anys, que ha congregat un ampli espectre d'organitzacions tant del nord com del sud.

A pesar que la comunitat internacional ha continuat preocupada pel deute extern dels països en via de desenvolupament i per l'establiment als països creditors de mecanismes per a la seua gestió que afavorisquen el desenvolupament –n'és exemple el denominat Consens de Monterrey–, i que la societat civil ha continuat reivindicant l'adopció de mesures que alliberen els països afectats d'esta gran càrrega, la veritat és que són molts els qui encara continuen destinant un major volum de recursos al servei del deute que a educació i sanitat.

En resposta a eixa demanda, el G-8 a Colònia al juny de 1999 va acordar posar en marxa una política més ambiciosa per a l'al·leugeriment del deute dels països pobres altament endeutats (HIPC en les seues sigles angleses) adoptada en 1996, que és el que hui es denomina HIPC II. La iniciativa HIPC, en la seua versió inicial i reforçada ha suposat un important alleugeriment per als països en desenvolupament beneficiaris d'esta. No obstant això,

l'experiència acumulada des de la seua posada en marxa demostra que fins i tot estos esforços poden no ser suficients per a donar una solució definitiva al problema del deute extern d'estos països.

Per això, no és casual que en la Declaració del Mil·lenni, fruit de la Cimera del Mil·lenni celebrada l'any 2000, els dirigents mundials es comprometeren a unir les seues forces per a aconseguir que, en 2015, es compliren 8 objectius i 18 metes concretes, entre les quals figuren, com a objectiu 8, «Fomentar una associació per al desenvolupament» i, d'altra banda, com a meta 15, «Encarar de manera general els problemes del deute dels països en desenvolupament amb mesures nacionals i internacionals a fi de fer el deute sostenible a llarg termini». Este compromís de la comunitat internacional obliga també Espanya a actuar d'una manera més activa en la gestió del deute extern.

D'altra banda, i encara que s'aconsegueixca oferir solucions a l'endeutament acumulat, és necessari evitar la propensió a un endeutament insostenible per a evitar que, des d'una perspectiva financera, es donen situacions de risc moral, selecció adversa i falta de disciplina macroeconòmica.

En el cas d'Espanya, els tractaments del deute extern són relativament recents, i s'ha incorporat al Club de París com a membre permanent a principis dels 80. L'evolució posterior ha suposat un augment tant en la suma total del deute com en el percentatge condonat, si bé ha deixat traslluir també certes debilitats.

Conscient de la necessitat de resoldre-les i de la importància del problema, Espanya té la possibilitat, per tractar-se d'una qüestió d'implantació recent, de fer ús de l'ampli ventall d'opcions disponibles i de l'enorme potencialitat d'estes per a integrar instruments i enfocaments sobre el tractament del deute extern.

En suma, resulta obligat que Espanya adopte una política de gestió de deute extern cada vegada més sòlida i responsable, solidària amb els països en desenvolupament i integrada en el marc multilateral internacional.

Mesures que, en tot cas, hauran d'estar inspirades en els principis de coordinació multilateral i condicionalitat –com a forma de garantir l'efectivitat de les mesures–, coordinació interna, transparència i adaptació a les necessitats de desenvolupament dels països deutors. En este sentit, es donarà especial protagonisme a la participació dels països deutors, incloent-hi la seua societat civil, en el disseny de les solucions als seus problemes de sostenibilitat. Així mateix, es donarà especial importància a la prevenció dels problemes de sobreendeutament, tal com ha sigut previst pel Consens de Monterrey.

En un subcomité del Consell de Cooperació, òrgan previst en la Llei 23/1998, de 7 de juliol, de Cooperació Internacional per al Desenvolupament, que s'ocupe específicament de temes de deute, s'analitzaran totes les qüestions relatives als problemes de sobreendeutament extern, incloent-hi aspectes relatius a l'origen del deute (caràcter democràtic dels governs que el van contraure i ús donat a este).

En la gestió del deute extern es prestarà especial atenció als criteris de coherència entre els Ministeris d'Economia i Hisenda, Assumptes Exteriors i Cooperació i Indústria, Turisme i Comerç.

Finalment, han de constituir també elements decisius en el tractament del deute extern la creació dels instruments necessaris que garantisquen l'efectiu control parlamentari de la política adoptada pel Govern en esta matèria, de manera que s'assegure, no sols la coincidència amb els objectius de la cooperació internacional, sinó també la transparència de les dades i xifres sobre esta.

Al mateix temps, l'important grau de sensibilització de la societat espanyola al voltant del problema del deute extern fa aconsellable que s'arbitren els mecanismes necessaris per a assegurar la participació de la societat